

بسم الله الرحمن الرحيم

نقش طلاب در مبارزه با

فرهنگ غرب و فرهنگ مهاجم

در حوزه ی فضای مجازی

استاد راهنما:

سرکار خانم قاسمی

گردآورندگان:

زهرا خوشیده

مرضیه آسکتی

مرضیه سرخ کمان

مرضیه سلمانی

فاطمه جابری پور

مدرسه علمیه فاطمیّه (سلام الله علیها) نهبندان

چکیده :

فرهنگ مجموعه ای از آداب ها، ایده ها، ارزش ها، و نهاد ها و عصاره ی زندگی فردی و اجتماعی منعکس می شود و هویت دهنده بعد اجتماعی است. دشمن برای تهاجم فرهنگی از ابزاری مانند وسایل جمعی، فضای مجازی، ترویج فرهنگ روشنفکرانه و سکولاریسم، ترویج مد گرایی و استفاده از هنر مبتذل استفاده می کنند.

مبارزه با برنامه های مهاجمان که برای نابودی نسل جوان تدارک دیده شده بخصوص در فضاهای مجازی کاری بسیار مشکل، اما ممکن است. بنابراین مسئولین و به خصوص طلاب باید اولویت های ویژه ای برای هویت این سرمایه عظیم در نظر بگیرند از جمله: اقامه امر به معروف و نهی از منکر، بسیج عمومی، برجسته سازی ویژگی ها و رفتارهای پسندیده و تبلیغ و ارائه ی الگوهای مناسب از دیگر راه های مبارزه با تهاجم فرهنگی دشمنان در حیطه فضای مجازی است.

از این رو در تحقیق حاضر که با روش کتابخانه ای به شیوه ی فیش نویسی تنظیم شده است به مباحثی از جمله: تعریف فرهنگ و تهاجم فرهنگی ، فضای مجازی، ویژگی های و گستره ی فضای مجازی، و نقش طلاب در مبارزه با فرهنگ غرب و فرهنگ تهاجم در حوزه فضای مجازی پرداخته ایم. نتایج بدست آمده آن است که ما باید از فضای مجازی بر علیه دشمن استفاده کنیم نه اینکه به دشمن در رسیدن به هدفشان کمک کنیم.

کلید واژه ها : فضای مجازی، طلاب، فرهنگ، تهاجم، مبارزه.

مقدمه :

روحانیت شیعه در طول سال های زیاد در برابر پدیده های اجتماعی و موضوع های جدید ، بی موضوع

نبوده است و به مدد مسیر پر برکت و پویای اجتهاد همواره از سر چشمه ی قرآن و معارف اهل بیت عصمت و طهارت (علیها السّلام) پاسخ و نظر دین را در برابر موضوع های نو پدید و مسأله های تازه، تبیین کرده است. طلاب و فضیّای جوان نیز در حریم فکری مراجع عظام و به برکت انقلاب اسلامی و ولی فقیه در میدان تبلیغ، تلاش کرده اند که رسالت خود را برای روشنگری و تشریح راه درست و مبتنی بر صلاح بشریت و تمییز دادن آن از مسیر ضلالت و گمراهی جهاد گونه و خالصانه به انجام برسانند و در تحقیق این مسئولیت خطیر از هر گونه مجاهدت علمی و تبلیغی و تحمل شرایط دشوار و ناروا دریغ نکرده اند.

فضای مجازی از مهم ترین مسائل روزگار و به احتمال زیاد نسل های آینده ما است. اما شاید آنچه اهمیت این مقوله را از پدیده های مشابه دهه های اخیر بسیار بیشتر کرده است در دسترس بودن و حضور بی مرز و دائمی آن کنار کاربران و در همه شئون زندگی فردی و اجتماعی شان باشد به نحوی که مصرف حجم گسترده ای از اطلاعات آن هم بیش تر و بدون حق انتخاب و برقراری ارتباطات در هر لحظه و هر زمانی با افراد گروه ها و کانال های شناخته نشده و بدون هویت به آرامی اندیشه، رفتار، شخصیت و همه جوانب زندگی انسان را تحت تاثیر قرار داده و سبک زندگی، ارزش ها و حتی باور های جامعه را با تغییرات زیادی رو به رو کرده است.

رهبر فرزانه انقلاب اسلامی که همواره بر ضرورت توجه به فرصت ها و تهدید های فضای مجازی به صورت توأمان تصریح فرموده اند: تأکید داشته اند که روحانیون باید با شناخت فضای مجازی و استفاده از فرصت های آن معارف و مفاهیم اسلامی را تبیین کنند. ما باید خودمان را مجهز کنیم، خیلی از ماها مجهز نیستیم خیلی از ماها نمی دانیم نه از جنبه های نرم افزاری و نه از جنبه سخت افزاری بعضی ها با این روش های جدید اصلاً آشنایی ندارند با زبانه و مانند آن اصلاً آشنا نیستند معنایش را نمی دانند، اهمیت این

کار را درک نمی کنند این یک عرصه ای است که دارای منافع بی شمار و دارای مضرات بی شمار است، عرصه ی فضای مجازی این جوری است؛ میتوان از آن حداکثر منافع را کسب کرد، همان کاری که آن دشمن می کند شما هم می توانید بکنید در جهت عکس یعنی مفاهیم اسلامی و معارف اسلامی را پخش کنید.

اسلام ضمن محترم شمردن حقوق انسانی، طبیعی و حتی حقوق خاص مربوط به ویژگی های جنسی، به عناصر غیر اخلاقی، امنیت فکری، روح عفاف، تقوا و مشارکت مرد و زن در میدان مسابقه معنویات، توجه کامل کرده است. اولویت تفکیک محیط های زنانه از مردانه در شرایط خاص و توصیه به کاهش اختلاط زن و مرد در اماکن عمومی (در صورتی که امر مهمی ضایع نشود)، از مسائلی است که روح معارف اسلام و سیره ی عملی پیامبر (صلی الله علیه و آله) آن را تأکید و تقریر می کند. توجه به کاربردهای فضای مجازی برای تحقق این امر یکی از نکاتی است که در جامعه ما مورد غفلت قرار گرفته است. در حال حاضر با پیشرفت ارتباطات الکترونیکی مانند درگاه های خرید، بانک ها و توسعه اتوماسیون های اداری کاربران به راحتی می توانند از راه دور کارهای روزانه شان اعم از شخصی و شغلی را پیگیری کرده و انجام دهند. با این نگاه فضای مجازی می تواند در جهت تقویت و تحکیم بنیان خانواده به شرط مراقبت و نظارت به کار گرفته شود.^۱

نکات تبلیغی و تربیتی در فرهنگ قرآن

در مورد فرهنگ اصولی وجود دارد که برگرفته از سر چشمه زلال فرهنگ، قرآن کریم است. به گونه ای که باور کنیم این اصول ساختگی و بافتنی نیست:

(۱) در سوره ی فاتحه آیه ۶ این را می فهمیم که همه ی مسؤولان فرهنگی در هر تصمیم و برنامه _

ریزی نیازمند هدایت الهی هستند «إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ»^۲.

۱. حقیقت فضای مجازی، ص ۱۸۲_ ۱۸۰.

۲. حمد (۱) آیه ۶.

(۲) از آیه ی ۲۱ سوره ی انعام این برداشت را می کنیم که انحراف در مسائل فرهنگی مصداق

بالاترین ظلم ها است « وَ مَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى ».^۱

(۳) سوره ی انعام آیه ی ۲۴ این را به ما می گوید که برای سپردن مسئولیت فرهنگی باید لیاقت و

ظرفیت افراد مورد توجه قرار گیرد « اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ ».^۳

(۴) از آیه ی ۱۱۲ سوره ی هود می فهمیم باید در کار فرهنگی پایدار و مقاوم باشیم و آن را به خاطر

اهداف دیگر رها نکنیم؛ اگر می بینیم بعضی از بزرگان وصیت می کنند که در مدرسه یا کتابخانه ی خود

دفن شوند برای آن است که بگویند عمرم را پای این مدرسه و کتابخانه دادم «فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتُ».^۳

(۵) آیه ۲۵ سوره ی طه این را می فرماید که کار فرهنگی نیاز به روح بزرگ دارد زیرا او این

درخواست حضرت موسی (علیه السلام) از خداوند بعد از رسیدن به نبوت تقاضای سعه ی صدیون « رَبِّ

اشرح لی صدّری ».^{۴، ۵}

۱. انعام (۶) آیه ۲۱.

۲. انعام (۶) آیه ۲۴.

۳. هود (۱۱) آیه ۱۱۲.

۴. طه (۲۰) آیه ۲۵.

۵. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه ی علمیه قم معاونت فرهنگی و تبلیغ، ره توشه راهیان نور، ص ۱۱.

نتیجه گیری:

در کنار آثار مثبت شبکه های اجتماعی مجازی، وجود برخی از پیامد های منفی آنها و چالش هایی که ایجاد نموده اند، امری بدیهی است. آنچه مسلم است اینکه به جای برخورد سلبی با این پدیده ی نوین، بررسی و ریشه یابی مشکلات و پیامد های منفی ناشی از آن و در پیش گرفتن راه های اصلاحی، قطعاً نتایج بهتری را در بر خواهد داشت.

در پایان چند پیشنهاد کلی جهت مصون ماندن کاربران شبکه های اجتماعی از آسیب های احتمالی و بهره برداری از آثار مثبت این شبکه ها ارائه می گردد:

۱. ایجاد و راه اندازی شبکه های اجتماعی سالم و مفید برای مبارزه با شبکه های اجتماعی مخرب.

۲. آموزش و فرهنگ سازی.

۳. نظارت کارشناسانه و مستمر بر فضای جوامع مجازی و برنامه ریزی برای آینده.

فهرست منابع و مآخذ:

* قرآن

* نهج البلاغه

۱- اسحاقی سید حسین، نقش فرهنگ در مقام سازی اقتصاد، مرکز نشر هاجر.

۲- استادی شیخ رضا، کشکول.

۳- سیاح طاهری محمد حسین، چینی فروشان مسعود، محمد زاده ندا، طاهری، محمد رضا، عامل نیک فاطمه، نصر هرندی محمد مهدی، زارع میرک آباد محمد سجاد، موحد نعیمه، حقیقت مجازی (درباره ی فضای مجازی چه بدانیم و چه بگوییم؟) تهران، مرکز ملی فضای مجازی.

۴- مصباح یزدی محمد تقی، آذرخشی دیگر از آسمان کربلا، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (رحمه الله علیه)، ۱۳۷۹.

۵- دفتر تبلیغات اسلامی حوزه ی علمیه قم معاونت فرهنگی و تبلیغی، ره توشه راهیان نور، یاد اندیشه.

۶- کتاب سال صالحین، مهر ۹۵_۹۴، نکات اثرگذار در پیشگیری و درمان از آسیب های مربوط به ماهواره اینترنت و تلویزیون.

۷- کتاب سال صالحین، سازمان بسیج دانش آموزی خواهران/ پیشگام، مهر ۹۴_۹۵، روش های جنگ نرم.

۸- هفته نامه افق حوزه (شماره ۲۲۰).

۹- نشریه معرفتی، تربیتی، بصیرتی، مهارتی، حیات طیبه، شماره ۶، سال دوم، فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۴.

۱۰- نشریه شمیم یاس، نشانی قم.

<http://www.rasanews.ir> - ۱۱

<http://www.yjc.ir> - ۱۲

<http://www.khameneh.ir> - ۱۳
